

چکیده

اختیار معامله در معنای کلی، نوعی قرارداد است که در آن فروشنده، اختیار معامله به خریدار، اختیار خرید یا فروش کالایی خاص در زمان آینده را با قیمت توافقی یا تضمینی که هم‌اکنون مشخص می‌گردد، می‌دهد. این اختیار الزام‌آور نیست. البته ممکن است این قیمت توافقی به‌صورت تابعی از تغییرات قیمت کالای مذکور در بازار سهام صورت بگیرد. از حدود دویست سال پیش انواع مختلفی از اختیارهای معامله در بازار بورس شیکاگو داد و ستد می‌گردد. کاربرد چنین اختیاراتی را می‌توان به‌عنوان مثال، جهت کاهش ریسک خرید قراردادهای آتی توجیه کرد؛ اگر شخصی نیازمند کالایی خاص در زمان آینده باشد، اما ورود در قراردادهای آتی را با ریسک بالا ارزیابی کند، می‌تواند با خرید یک اختیار خرید مناسب بر روی قرارداد آتی مذکور ریسک خود را پایین بیاورد. سیستم بانکی، امروزه در کشورهای پیشرفته در حجم بسیار وسیع از اختیار معامله در زمینه نرخ ارز، نرخ بهره و سایر زمینه‌ها استفاده می‌کند. این زمینه‌ها در کشور ما هنوز مورد توجه کافی قرار نگرفته و توجه به آنها فرصت‌های قابل توجهی را فرا روی نظام بانکی قرار می‌دهد.

مساله مهمی که هم از نظر ریاضی و هم از نظر اقتصادی حائز اهمیت است، کاهش ریسک فروش این اوراق اختیار معامله و تعیین ارزش حال آنهاست. در سال ۱۹۷۳ بلک-شولز و به‌طور جداگانه مرتن، روشی را برای محاسبه‌ی استراتژی پوشش ریسک فروش اوراق اختیار معامله‌ای ارائه کردند و نشان دادند که در مدل آنها همواره می‌توان ریسک فروش اختیار معامله را پوشش داد. در نتیجه‌ی تحقیقات مهم آنها در حدود بیست سال بعد در سال ۱۹۹۵ شولز و مرتن جایزه‌ی نوبل در اقتصاد را دریافت کردند. در این تحقیق بخشی به معرفی مفاهیم، کارکردها و انواع اختیار معامله اختصاص داده شده و در قسمت دیگر، به مدل‌های متداول در تعیین قیمت اختیار معامله اشاره شده و مبنای محاسباتی مدل‌های معمولی و مدل‌هایی که بر مبنای محاسبات تصادفی بنا شده‌اند شرح داده شده است.

کلمات کلیدی: اختیار معامله، پوشش، قیمت‌گذاری اختیار، مدل دوجمله‌ای، مدل پیوسته.